

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 4/1974-75 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1975 jämte tillägg.

Med anledning av nämnda framställning, varöver landstinget inbegärt finansutskottets betänkande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, vicelantrådet Sven Karlsson, landskapsstyrelseledamoten Stig Holmberg, finanschefen Åke Bamberg, socialchefen Bengt Linde, utbildningschefen Lennart Winqvist, chefen för näringsavdelningen Tor Mattsson, överingenjören Anders Lindholm, förstrådet Bertil Lindroos, landskapsantikvarien Stig Dreijer, planeringschefen Stig Svahnström, landskapsagronomen Jan Karlsson, landskapskaureraren Jan Wallin, byråingenjören Göran Holmberg, miljövårdsintendenten Håkan Kulves, byråchefen Jan-Erik Enestam, fiskerikonsulenten Magnus Westling, byggnästaren Alvar Dahl, rektorn Göte Sundberg, t.f. rektorn Sture Skogberg, verkställande direktören i Ålands kraftverksaktiebolag Erling Gustafsson, verkställande direktören Runar Åkerfelt och viceordföranden Torvald Nordberg i Ålands turistförening samt direktören Sven Kommonen i Ålands skärgårdsflyg. Utskottet har besökt skollägenheten Jomala gård och Kastelholms slott.

Vid besök på Ålands centralsjukhus har hörts chefläkaren Peter Wahlberg och ekonomichefen Rolf Eriksson.

Utskottet har i anslutning till framställningen behandlat följande finansmotioner:

Ltn Erik Lundqvists m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 28.02.77, anvisas 70.000 mark för trafikljus i korsningen av Länlands-Hammarlandsvägen och östra utfarten från Mariehamn. (Mot. nr 9/1974-75). Motionen bordlades i finansutskottet.

Ltn Olof M. Janssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 28.02.32, anvisas 25.000 mark för landningsbrygga jämte anslutning på Skarpnåtö (Mot. nr 10/1974-75),

Ltn Olof M. Janssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 27.12.70 anvisas 20.000 mark för inköp av traktor till skollägenheten Jomala gård (Mot. nr 11/1974-75),

Ltn Rolf Carlsons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 27.10.85 anvisas med 1 milj. mark förhöjt anslag för jord-dispositions lån (Mot. nr 12/1974-75),

Ltn Göran Bengtz' m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 28.02.77, anvisas 25.000 mark för väginfart till Jomala kommuns fritidsområde på Möckelö (Mot. nr 13/1974-75),

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 28.02.16 anvisas 20.000 mk för upprepning av sundet mellan Grägersö och Langneskär (Mot.nr 14/1974-75),

Ltm Knut Mattssons m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 28.02, anvisas 300.000 mark för utbyggnad av flygfält på Kumlinge (Mot.nr 15/1974-75),

Ltm Olof Salméns m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 27.02.83, anvisas 2 milj.mark för lån till Ålands Kraftverks-aktiebolag (Mot.nr 16/1974-75),

Ltm Olof Salméns m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 27.10.86, anvisas med 800.000 mk förhöjt anslag för lån till byggande av lagerhus för lantbruksprodukter (Mot.nr 17/1974-75),

Ltm Karl Sundbloms m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975 anvisas 130.000 mk för ombyggnad av ett 800 m långt avsnitt av landsvägen Granboda-Sonboda (Mot.nr 18/1974-75),

Ltm Karl Sundbloms m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975 anvisas 185.000 mk för oljegrusbeläggning av vägar i Föglö (Mot.nr 19/1974-75), samt

Ltm Göran Bengtz m.fl.finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1975, 27.10.84, anvisas med 2 milj.mark förhöjt anslag för skördeskador på Åland (Mot.nr 20/1974-75).

Motionerna berörs närmare i detaljmotiveringen. Utskottet har inhämtat kulturutskottets yttrande över i framställningen upptagna anslag för kulturella ändamål. Kulturutskottets yttrande fogas till betänkandet såsom bilaga.

I tillägg till förslaget till ordinarie årsstat har landskapsstyrelsen framlagt förslag till femårig investeringsplan för vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten och intagit vissa kompletteringar till den egentliga sifferstaten. Kompletteringarna har av utskottet inarbetats i årsstaten. Investeringsplanen har till en del varit vägledande för utskottets bedömning av trafikanslagen men har i övrigt lagts vilande i avvaktan på de förutsatta helhetsplanerna inom detta och övriga förvaltningsområden. Utskottet noterar dock i sammanhanget att vägen Mariehamn-Godby inte upptagits i planen. Utskottet finner heller ingen anledning till utbyggnad av en helt ny väg då den nuvarande vägen med fördel bör kunna breddas och förbättras i erforderlig omfattning. Utfarten från staden bör dimensioneras efter trafikbehovet och byggas i den sträckning staden förordar med anslutning till den s.k.Jonala-rakan.

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

14.01.02 Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning.
Av utskottet föreslagna höjningar av utgifterna balanseras med justering av anslaget för skattefinansiell utjämning.

UTGIFTER.

21.01.01

Arvoden (f).

Sedan den 1 oktober 1974 har till B-löneklasserna anknutits dyrortstillägg, vilket förslås utgå även på landstingsmannaarvudet.

21.02.01

Avlöningar (f).

Motiveringen beträffande utskottssekreterarnas arvoden baserar sig på kanslikommissionens tidigare förslag i ärendet. Vid ett senare möte med talmanskonferensen och de vidtalade utskottssekreterarna har en återgång till den tidigare arvodesgrunden, d.v.s. arvode beräknat per sammanträdestimme, ansetts vara att föredra. Kanslikommissionen har sedermera omfattat detta förslag och meddelat därom till finansutskottet i särskild skrivelse.

Kanslikommissionen konstaterar i sammanhanget att landstingsarbetet såsom helhet vinner på om utskotten kan tillförsäkras kvalificerade utskottssekreterare eftersom utskottsarbetet utgör en viktig del därav. Det är därför också motiverat att tillerkänna utskottssekreterarna ett skäligt arvode. Vid bestämmandet av arvudet bör också hänsyn tagas till att arbetet fordrar utredningsarbete utanför sammanträdena, att arbetet måste ske utom ordinarie arbetstid men att sekreterarna ändå skall stå till förfogande med kort varsel då sammanträdena oftast icke kan ske vid på förhand bestämda tider.

Utskottssekreterarna har också framhållit dessa omständigheter och att det ekonomiska utbytet i förhållande till insatsen med hittillsvarande arvoden varit otillräckligt för att kunna accepteras. Utskottssekreterarna har också framhållit att arvudet i stort varit oförändrat sedan 1969, medan den allmänna lönenivån i övrigt stigit betydligt.

Kanslikommissionen har för sin del funnit att arvudet per sammanträdestimme i stort och på sikt torde ge samma ersättning som om arvudet beräknades enligt verklig arbetstimme. Systemet är också enklare och lättare att kontrollera. Kanslikommissionen konstaterar också att den allmänna lönenivån såsom den framgår av socialministeriets löneindex stigit, med från 1969 c.110 % och från

1970 med c. 95 %. Kansli Kommissionen har därför ansett den avtalade timersättningen om 110 mark per sammanträdestimme utgöra ett skäligt arvode som skulle tillämpas under landstingsåret 1974-75. Finansutskottet har omfattat förslaget. Anslaget har beräknats vara tillfyllest oförändrat.

22.01.02

Ledamöternas arvoden (f).

Med samma motivering som rörande momentet 21.02.01 föreslås att dyrörtsstillägg skall utgå även på landskapsstyr.^{föreda} möternas arvoden. Genom en felkalkyl har anslaget beräknats för högt och kan minskas med 150.000 mark.

22.03.22

Inventeringar och grundläggande undersökningar.

Det fortlöpande behovet av att komplettera och bearbeta underlagsmaterial, bereda ärenden och tillhandagå landskapsstyrelsen har lett till att personresurserna inom regionplanebyrån är otillräckliga. Särskilt har brister i fråga om det statistiska materialet påpekats. Planeringsrådet hade därför föreslagit ^{anslag} för avlönande av en sekreterare. Anslaget har överförs till förevarande moment och finansutskottet anser att upptaget anslag skall kunna få utnyttjas för avlönande av nämnda sekreterare. Planeringsrådet har i landskapet övertagit de uppgifter som i övriga delar av riket handhas av kommunalförbund. Då de åländska kommunerna deltar i kostnaderna borde särskild vikt läggas vid deras utlåtan och ändringar inte vidtas i av kommunerna godkända budgetförslag utan att detta särskilt motiveras.

22.05.01

Kostnaderna för kontaktnan i Helsingfors.

Med samma motivering som för moment 12.04.01 i förslaget till fjärde tillägg till ordinarie årsstaten för år 1974 har landskapsstyrelsen i framställningen med tillägg till ordinarie årsstaten för år 1975 föreslagit att landskapet skulle ersätta kostnaderna för kontaktnan i Helsingfors.

25.03.31

Landskapsunderstöd för barndagvård (f).

En plan för barndagvården i landskapet är för närvarande under utarbetande i landskapsstyrelsen. Utskottet förutsätter att planerna kan presenteras i långtidsbudgeten och därvid inte enbart den ekonomiska sidan utan planen såsom helhet.

25.10.22

Terapiutgifter (f).

Utskottet noterar att stegringen av terapiutgifterna till viss del beror på de tjänster sjukhuset utför för Folkhälsoförbundet och för vilka motsvarande inkomster inflyter.

25.10.70

Anskaffning av inventarier (r).

Med beaktande av det behov som föreligger har kostnadsramen av utskottet föreslagits höjd till 450.000 mark. Genom att justeringar samtidigt föreslås under moment 25.10.74 har totalkostnaderna för sjukhuset förblivit oförändrade.

25.10.74

Grundförbättring av byggnader (r).

Med hänvisning till föregående moment har anslaget minskats med 100.000 mark samtidigt som en omfördelning av användningen föreslås.

1. De omfattande reparationsarbetena i köksavdelningen, som är nödvändiga, hinner inte i sin helhet utföras under år 1975. Innan arbetet kan påbörjas bör också den av landskapsstyrelsen begärda utredningen verkställas. Utskottet föreslår därför att anslaget fördelas på två år och att ett delanslag om 535.000 mark upptas i denna årsstat.

2. Källarvåningen. Utskottet konstaterade vid sitt besök på platsen att den i framställningen nämnda källarvåningen befinner sig i ett undermåligt skick. De ifrågavarande utrymmena användes fortlöpande och det är uppenbart att lokaliteternas tillstånd kan medverka till risk för infektionssjukdomar. Utskottet har därför ansett att ombyggnads- och reparationsarbetena borde prioriteras och utföras redan 1975. Sjukhusstyrelsens förslag om 330.000 mark för ändamålet har därför återinförts.

3. Gynekologiska poliklinikavdelningen. Föreslaget belopp om 12.000 mark omfattas av utskottet.

5. Personalbostäderna. Utskottet anser att den i framställningen nämnda sammanslagningen av tre bostäder vore ändamålsenligt. Med beaktande av att detta kan utföras relativt enkelt och billigt har utskottet föreslagit 35.000 mark härför.

26.06.01

Avlöningar (f).

Skeppsselektrikerutbildningen överföres från yrkesskolan till sjömansskolan. Vid denna skola bör därför räknat från den 1.8 1975 inrättas en befattning såsom lärare i yrkesännen.

Utbildningen av starkströmselektriker kvarblir i Ålands yrkesskolas regi. Utbildningen där avses att utvidgas bl.a. genom att hösten 1975 inta elever till en ny första klass. Detta betyder att yrkesskolan samtidigt arbetar med två klasser och är därför fortsättningsvis i behov av en lärare i yrkesännen för elektrikerutbildningen. Det har därför ifrågasatts det riktiga och ändamålsenliga i att slopa tjänsten vid yrkesskolan och överföra innehavaren till sjömansskolan. Utskottet som sålunda omfattat förslaget att inrätta en extraordinarie befattning som lärare i yrkesännen vid sjömansskolan emotser att landskapsstyrelsen särskilt utreder frågan om överflyttningen av tjänsteinnehavaren från yrkesskolan och yrkesskolans behov av en liknande tjänst under hela år 1975. Något särskilt anslag för yrkesskolans del har därför tills vidare icke föreslagits från utskottets sida.

26.06.29

Övriga konsumtionsutgifter.

Något särskilt anslag för sjömansskolans kopieringsarbete har tidigare icke funnits. Det är uppenbart att skolan har en mängd kopieringsarbete, nödvändiga för undervisningen. Anslag för detta borde finnas och enligt utskottets uppfattning vore det riktigt att yrkesskolan debiterade särskilt för kopieringsarbete för annat än skolans eget behov. Utskottet föreslår upptagande av ett anslag om 5.000 mark för sjömansskolans kopieringsarbete. På vilket sätt kopieringen i praktiken skall ske anser utskottet att landskapsstyrelsen bör överväga i samråd med berörda parter.

26.07.01

Avlöningar (f).

Se notiveringen under 26.06.01.

26.07.70

Anskaffning av inventarier och maskiner(r).

Yrkesskolan innehar sedan tidigare en TV-videobandspelare. Bandspelaren har också visat sig användbar i undervisningen främst med undervisningsmaterial från Sverige, där dylika bandspelare allmänt är i bruk vid yrkesundervisningen. Utskottet konstaterar också att videobandspelare kommer att få en utvidgad användning inom all undervisning. För att den av yrkesskolan anskaffade bandspelaren skall kunna utnyttjas effektivt föreslås/av yrkesskolan begärda införande 2.000 mark för inköp av kassetter. Utskottet konstaterar dock samtidigt nödvändigheten av att skolornas anskaffning av dylikt undervisningsmaterial i största möjliga mån bör samordnas och samplaneras. Frågan utreds också för närvarande inom utbildningsavdelningen.

Yrkesskolans husbyggnadsavdelning utför också arbete på arbetsplatser utanför skolan. Detta medför även krav på att de sociala utrymmena på arbetsplatsen skall vara ordnade. Arbetsskyddsbestämmelserna har också preciserats och skärpts i dessa avseenden. Utskottet har erfarenhet att de sociala utrymmena för skolans elever är bristfälliga. Numera finns transportabla vagnar som uppfyller alla fordringar i fråga om sociala utrymmen. Landskapsstyrelsen bör tillsammans med direktionen för skolan utreda frågan och vidta erforderliga åtgärder.

26.14.50

Landskapsunderstöd åt Ålands hotell- och restaurangskola.

Landskapsstyrelsen har med skolans direktion och representanter för yrkesutbildningsstyrelsen diskuterat hotell- och restaurangutbildningen. Sedan situationen beträffande förutsättningarna för att driva restaurangverksamhet i landskapets regi nu ändrats, har förslagits att landskapet skulle övertaga skolan instundande sommar. Finansutskottet omfattar detta förslag. Landskapsstyrelsen har diskuterat olika alternativ till placering och finansiering för anskaffande av skollokaliteter.

Finansutskottet, som hänvisar till sitt betänkande över förslaget till årsstat för år 1974 notser att förslag i ärendet föreläggs landstinget under instundande marssession.

26.22.21

Inköp av konst samt övrig museiverksamhet.

Kulturutskottet har föreslagit höjning av anslaget för inköp av konst med tanke på självstyrelsegården. Finansutskottet anser att möjligheterna till utsmyckning av självstyrelsegårdens lokalteter bör överses med beaktande av redan nu i landskapets ägo befintliga samlingar. Utskottet har därför inte tills vidare omfattat förslaget om en höjning av anslaget.

26.23.13

Underhålls- och restaureringsarbete (r).

Finansutskottet omfattar kulturutskottets utlåtande beträffande angelägenhetsgraden av restaureringen av Kastelholms slottsruin. Saken är brådskande för att de största riskerna skall kunna avlägsnas och det egentliga restaureringsarbetet påbörjas. Utskottet finner att betydligt större summor är erforderliga om restaureringen skall kunna genomföras under en rimlig tidsperiod och att detta är en anslagsfråga av extraordinarie karaktär. Utskottet har därför också för sin del omfattat kulturutskottets tanke om att för ändamålet skulle begäras anslag i extraordinarie väg och ersätter framställning om frågan snarast möjligt.

26.24.13

Underhålls- och restaureringsarbeten (r).

Beträffande Bomarsunds fästningsruin gäller till vissa delar detsamma som framförts beträffande Kastelholms slottsruin. Arbetet är emellertid av mindre omfattning och bör kunna utföras med finansiering ur ordinarie medel. Mest akut är situationen beträffande Brändklintstornet. Utskottet föreslår att anslaget höjs med 50.000 mark.

26.30.22

Utgifter för kurs- och föredragsverksamhet.

Kulturutskottet har efterlyst åtgärder för att stimulera åländska skriftställare i deras verksamhet.

Beträffande redan etablerade författare ges möjligheter till stipendier ur anslaget 26.30.50. Intresset torde även kunna stimuleras med kurser, seminarier och föredrag med anslag exempelvis ur förevarande moment. Med stipendier och resebidrag borde åländska skribenter ges möjligheter att delta i kurser inom Norden.

27.01.01

Avlöningar(f).

Under momentet föreslås att turistsekreterarbefattningen vid byrån för turistärenden skulle besättas. Då denna fråga har anknytning till landskapets anslag för turis-

mens fränjande har ärendet behandlats nedan under moment 27.25.40.

27.02.41

Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet.

I detta sammanhang har aktualiserats frågan om fornerna för upplysning från kommunalt håll. I statsförslaget för 1975 ingår anslag för bidrag till kommunerna för avlöning av näringsombudsmän. Finansutskottet, som närmast ansett att det ankommer på kommunerna att anhängiggöra frågan har i detta skede icke närmare diskuterat ärendet.

(27.02.83)

Lån för kraftutbyggnad (r).

Ltn Olof Salméns n.fl. finansmotion nr 16/1974-75.

Enligt motiveringen för landskapets årsstater under de senaste åren har förutsatts att ur landskapets medel skulle utges lån för finansiering av projektet med Sverige-kabeln. Detta har även beaktats i kraftverksaktiebolagets kalkyler. Kraftverksbolaget planerar också nya investeringar omfattande bl.a. nybyggnad av strandlinjen till Sottunga. För finansieringen av denna utbyggnad förberedes för närvarande framställning om extraordinarie anslag. Då också projektet med Sverige-kabeln blivit dyrare än beräknats skulle i denna extraordinarie framställning intas begäran om anslag för fördyringen. Avsikten är att en sådan framställning skulle göras till landstinget redan under marssessionen 1975. Försåvitt denna framställning godkännes skulle kraftverksbolagets behov av kapitaltillskott därmed bli täckt utan att det från landskapet förutsatta lånet om 2 milj. mark beviljades. Under tiden fram till dess besked om extraordinarie anslag kan erhållas skulle kreditbehovet kunna täckas med tillfällig upplåning.

Utskottet, som sålunda i detta skede beslutat föreslå förkastande av motionen, förutsätter att aviserad framställning om extraordinarie anslag skall kunna föreläggas landstinget under marssessionen 1975. Skulle framställningen om extraordinarie anslag inte kunna godkännas i sin helhet under år 1975 måste bolaget enligt utskottets uppfattning ges kredit ur landskapets medel då en långfristig upplåning på t.ex. den utländska marknaden skulle medföra betydande kreditrisker. Utskottet finner det angeläget att i sammanhanget framhålla att målsättningen för kraftförsörjningen och dess finansiering bör vara att tillförsäkra de åländska elkonsumenterna samma strömpris som i genomsnitt är gällande för rikets konsumenter.

27.04.83

Lån för byggande av anläggningar för vattenförsörjning(r).
Utbyggnaden av vattenförsörjningsanläggningarna befinner sig nu i ett intensivt skede med ytterst stora investeringar. Målet bör vara att så många som möjligt till rimliga totalkostnader kan erbjudas vatten till i stort sett samma priser. Det bör även vara samhällets sak att stöda en sådan utveckling. Utskottet som i övrigt omfattar landskapsstyrelsens motivering har med beaktande av det stora behovet och att anslaget för 1975 praktiskt taget redan fördelats beslutat föreslå en höjning med 200.000 mark.

27.06.21

Främjande av sysselsättningen och arbetskraftens rörlighet (f).

Under behandlingen i utskottet har framkommit att statsrådet år 1974 utfärdat ett särskilt beslut om erläggande av sysselsättningsstöd åt kommuner och kommunalförbund. Utskottet föreslår därför att anslaget får disponeras även för det i statsrådets nämnda beslut angivna ändamålen.

27.10. 49

Främjande av trädgårds- och biskötseln.

Då dessa näringsgrenar befinner sig på frammarsch i landskapet och odlarna är i behov av rådgivning och information föreslås anslaget höjt med 3.000 mark.

27.10.54

Ersättningar för skördeskador(r).

Ltn Göran Bengtz m.fl.finansmotion nr 20/1974-75.

Förevarande anslag avses att årligen införas i årsstaten för reglering av eventuellt mindre skördeskador. För de i motionen avsedda skördeskadorna för år 1974 har landskapsstyrelsen avgivit en särskild framställning, varför utskottet föreslår förkastande av motionen.

27.10.85

Jorddispositionsloan (r).

Ltn Rolf Carlsons m.fl.finansmotion nr 12/1974-75.

Landskapsstyrelsen och motionärerna har påpekat vissa förhållanden, som medfört en kraftig ökning i efterfrågan på jorddispositionsloan. Den ofördelaktiga åldersstrukturen inom den åländska jordbrukarkåren ställer särskilt stora krav på kapitaltillskott för att trygga generationsväxlingen. Ett tillräckligt kraftigt stöd från samhällets sida är därför nödvändigt för att uppnå den av landstinget antagna målsättningen med en levande landsbygd.

Enligt uppgifter som utskottet erhållit är föreslaget

-11-

anslag otillräckligt med beaktande av de ansökningar som redan föreligger och förväntas inkomma. Penningvärdeförsämringen har också medfört att anslaget trots höjning icke medger större antal lån än tidigare. Med anledning härav föreslår utskottet en höjning med 600.000 mk.

27.10.86

Amorteringslån för byggande av lagerutrymmen för lantbruksprodukter (r).

Ltm Olof Salméns m.fl. finansmotion nr 17/1974-75.

En förutsättning för att kunna utveckla lantbruket och specialodlingarna med bästa ekonomiska utbyte är att förädlingen av egna produkter så långt möjligt sker inom landskapet. En viktig del i denna strävan är att lagerhushållningen ordnas och marknadsföringen samordnas. Ett flertal större projekt är också aktuella under 1975. Bland dessa kan nämnas utbyggnad av Chips lager, uppförande av en central trädgårdslagringshall och kyllager i Brändö. Dessutom ges ur anslaget lån för mindre spannmålstorkar.

Utskottet anser att ytterligare lån är nödvändiga för att kunna samordna marknadsföringen av åländska produkter. Då sådan samordning är nödvändig för att i framtiden kunna ^{i allmänhet} hålla marknaden i åländska händer borde enskilda odlare ~~ej~~ ges lån där sådan centralisering skett.

Enligt föreliggande planer beräknas investeringarna under år 1975 uppgå till minst 2 milj. mark. Då låntagarna borde få maximerat lånebelopp utgör lånebehovet c. 1 milj. mark. Av reserverade medel finnes disponibla 175.000 mark. Utskottet har därför föreslagit en höjning av anslaget med 625.000 mark.

27.12.70

Anskaffning av arbetsmaskiner och transportredskap(r).

Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion nr 11/1974-75.

Av landskapsstyrelsens motivering under 27.11.70 framgår att den av skollägenheten Jomala gård äskade anskaffningen av traktor kan anstå och att skollägenheten skulle kunna utnyttja den nya traktor som anskaffas till försöksstationen.

Utskottet har erfarit att driften vid skollägenheten är så upplagd att en större traktor är oundgängligen nödvändig. Den tid som försöksstationens traktor kunde avstås för skollägenhetens behov är helt otillräcklig och dessutom beroende av försöksstationens egen användning.

Skollägenhetens nya traktor skulle användas såsom skoldjordbrukets huvuddrivkälla och måste därför kunna disponeras utgående från lägenhetens behov som i alla avseenden och under för verksamheten viktiga tidsperioder och arbetstoppar inte är möjliga att samordna med försöksstationens. Arealen har också utökats och driften fordrar en ny och kraftigare traktor. Lägenhetens äldsta traktor kunde därefter överföras till skolundervisningen såsom övnings- och demonstrationsobjekt. Utskottet har därför funnit att en nyanskaffning vore rationell och beslutat föreslå bifall till motionen och införande av 40.000 mk.

I övrigt omfattar utskottet landskapsstyrelsens motivering under 26.08 om att samråd borde förekomma mellan lantmannaskolan och försöksstationen avseende maskiner och drift. Utskottet finner det också motiverat att samtidigt borde diskuteras möjligheterna till en gemensam maskincentral för anläggningarna.

27.15.70

Anskaffning av maskiner och redskap.

Det tidigare årliga anslaget har minskats. Olika alternativ för anslagets utnyttjande har framlagts av skogsbruksbyrån. Utskottet har därför inte funnit anledning att ändra anslaget men förutsätter att vid uppkomna behov av nyanskaffningar medel bör ställas till förfogande.

27.20.49

Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande.

För att uppsamlingen av fisk från platser som saknar annan kommunikation skall kunna fortgå i samma utsträckning som tidigare har anslaget höjts med 10.000 mark.

27.25.40

Turismens främjande.

Turistföreningen har i skrivelse till landskapsstyrelsen liksom vid sitt senaste årsmöte aktualiserat frågan om samhällets deltagande i den allmänna marknadsföringen och informationen om Åland som turistlandskap och den fortsatta inriktningen av turistföreningens verksamhet och organisation. Frågan om turistföreningens verksamhet när det gäller den allmänna informationen har också kommit i ett annat läge, sedan vid landskapsförvaltningen inrättats en byrå för turistärenden. Enellertid har en klar gränsdragning mellan turistföreningens och byråns turistärenden för arbetsuppgifter inte förelegat. Avsikten har varit att byråns byrå skulle kunnat övertaga en del av

den allmänna marknadsföring, som tidigare skett från turistföreningens sida, men tills vidare är det inte klart hur långt dess personalresurser räcker. Utskottet finner det angeläget att undvika splittring i turistinformationen om Åland. Frågan om gemensam marknadsföring berördes också i samband med framställningen om de riktlinjer landskapsstyrelsen avsett att följa beträffande turismen.

Utskottet finner att situationen i dag är oklar. Turistföreningen har hittills skött en betydande del av den allmänna marknadsföringen och det borde ankomma på denna att tillsammans med landskapsstyrelsen och turistbyrån klarlägga föreningens fortsatta roll och uppgifter i sammanhanget. Utskottet anser för sin del att informationsfrågan är så viktig att man bör kunna anslå ytterligare resurser om det befinnes att frågan kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt, vilket enligt utskottets uppfattning innebär att turistföreningens kommersiella och ideella verksamhet åtskiljes.

Utskottet har erfarit att en arbetsgrupp med representanter för byrån för turistärenden och turistföreningen tillsatts och emotser för sin del att denna kan klarlägga gränsdragningen mellan förvaltningen och den verksamhet som skall handhas av turistföreningen och att förslag därom och ev. anslagstillskott förelägges landstinget vid marssessionen.

Utskottet har därvid beslutat föreslå, att besättandet av den under 27.01.01 upptagna e.o. befattningen såsom turistsekreterare skulle anstå med rätt dock för landskapsstyrelsen att tillsätta tillfällig personal.

27.25.41

Landskapsunderstöd för båttrafik i turismens tjänst.

Då under moment 27.25.84 upptagits lån för anskaffande av båtar för turisttrafik bör anslaget under förevarande moment såsom tidigare även få ges såsom driftstöd.

28.02.16

Upprensning av båtleder (r).

Ltn Göran Bengtz m.fl. finansmotion nr 14/1974-75.

Upprensningen av båtleder och fiskeleder sker enligt en plan uppgjord av fiskeribyrån. Nuvarande kapacitet medger upprensningar till en kostnad om 70.000 mk/år. Finansutskottet hemställer om att den i motionen nämnda upprensningen av sundet mellan Grägersö och Langneskär införes i nämnda plan och föreslår i övrigt att motionen förkastas.

28.02.32

Landskapsunderstöd för förbättrande av vägförhållandena i skärgården (r).

Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion nr 10/1974-75.

De i motionen berörda områdena saknar allmänna kommunikationer och har heller inte någon lämplig landningsbrygga på fasta Åland. Den av motionärerna angivna platsen för landningsbrygga förefaller lämplig, men vägförbindelse dit saknas. Enligt utskottet borde landskapsstyrelsen undersöka möjligheterna att anlägga landningsbrygga jämte anslutningsväg och beräkna kostnad härför. För vägförbindelsen borde, även om denna räknas såsom enskild väg, kunna utges bidrag, vilket skulle möjliggöra användning även av allmänheten. Av ovan angivna skäl föreslås motionen i detta skede förkastad.

28.02.77

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland(r).

Ltm Göran Bengtz m.fl. finansmotion nr 13/1974-75.

Då den av motionärerna föreslagna infartsvägen kunnat ordnas genom att anslutning till huvudvägen sker via en redan befintlig bygdeväg har utskottet beslutat föreslå förkastande av motionen.

I uppställningen över anslagsfördelning föreslår utskottet att vägbyggnaden Strömme-Kvarnbo även skall utsträckas till Långbergsöda.

28.02.78

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården(r).

Landstingsman Karl Sundbloms m.fl. finansmotion nr 18 och 19/1974-75.

Oljegrus. Utskottet förutsätter att den fortsatta oljegrusningen i skärgården sker med beaktande av rationella och ekonomiska synpunkter. Utskottet som icke funnit att landskapsstyrelsen skulle avvikt från sådana synpunkter när det gäller nu framlagt förslag har heller icke ansett att tillbudsstående resurser skulle ge utrymme för en förhöjning av anslaget. avseende oljegrusning i Föglö och har därför beslutat föreslå förkastande av motionen nr 19.

Väg Brändö-Torsholma. Utskottet önskar framhålla att arbetet bör påbörjas och anslaget utnyttjas under år 1975 för att långtidsplanen för skärgårdstrafiken skall kunna fullföljas som avsett och under angiven tidsperiod.

Väg Granboda-Sonboda i Föglö. Med beaktande av de synpunkter som framhållits ovan beträffande motion nr 19

konstaterar utskottet att anslaget för skärgården inte borde höjas under år 1975 och att arbetet med den föreslagna vägsträckningen inte kan utföras under detta år, varför motionen nr 18 föreslås förkastad.

28.03.70

Anskaffning av fartyg och färjor (r).

Utskottet har erfarit att den av landstinget beslutade beställningen av en landsvägsfärja för Åva-Jurmo-Osnäs bör göras under år 1975 om de i trafikplanen för skärgården ingående tidsangivelserna skall kunna hållas. Framställning i ärendet från landskapsstyrelsen bör därför överlämnas till landstinget i tilläggsbudget under vårsessionen 1975.

Utskottet har tagit del av ritningarna för de olika alternativen för denna färja och beslutat föreslå, att storleken bibehålles enligt tidigare beslut, vilket skulle innebära en färja om 40 m längd och en maskinstyrka om 1.200 hk. Färjan skulle därför i stort vara av Grisslan-typ med förhöjd bredgång och dessutom ^{även} borde ^{kunna} passagerarutrymmen/placeras ovanom bildäck förslagsvis enligt alternativ I av de utskottet presenterade ritningarna.

17. FLYGTRAFIKEN I SKÄRGÅRDEN (Kapitlet nytt).

28.17.79

Flygfält. (Momentet nytt).

300.000 (+ 300.000)

Ltm Knut Mattssons m.fl.finansmotion nr 15/1974-75.

Frågan om byggande av flygfält i Kumlinge har senast berörts i samband med landskapsstyrelsens framställningar om ordinarie årsstaten för 1974 och skärgårdstrafikens utbyggnad på längre sikt.

I sitt betänkande över årsstaten för 1974 framhöll utskottet att något slutligt förslag icke förelagts landstinget och att utredning om storlek, användning och kostnader för ett flygfält i Kumlinge saknades. I betänkandet över trafikplanen antecknades flygfältet där såsom tänkbar under perioden 1975-79. Några närmare synpunkter i ärendet hade utskottet inte möjlighet att framföra beträffande förutsättningarna för ett förverkligande av flygfält i skärgården, då den av utskottet kallade representanten för luftfartsstyrelsen hade möjlighet att infinna sig först efter betänkandets avgivande.

Utskottet har tagit del av de ritningar och kostnads-kalkyler för ett flygfält i Kumlinge som redan föreligger klara på landskapsstyrelsens trafikavdelning. Vidare har utskottet noterat att kommunen vidtagit åtgärder i syfte att säkra och inköpa mark i Kumlinge för flygfältet.

Ritningarna och flygfältet har fått förord av luftfartsmyndigheterna. Kostnaden beräknas enligt dagens penningvärde till totalt 700.000 mark.

De av utskottet efterlysta utredningarna och beräkningarna föreligger sålunda och utskottet har därför ansett att frågan om byggande av flygfält i Kumlinge och i skärgården i övrigt bör upptagas till diskussion. Flygtrafiken i skärgården måste ses enbart såsom ett komplement till den egentliga person- och godstrafiken såsom denna skisseras i trafikplanen, med uppgifter av speciell karaktär. Motionärerna har angivit de väsentligaste motiven för utbyggnad av flygfält i skärgården och hur dessa kunde användas. Största betydelsen har flygfältet för ambulans- och räddningstjänsten samt det ökade behovet av snabba servicetjänster av olika slag. Utskottet är av den uppfattningen att flygtrafik kommer att utgöra en viktig förutsättning och i vissa fall en nödvändighet för att kunna upprätthålla och bibehålla näringsverksamhet och samhällsservice i skärgården. För Kumlinge kommer den att kunna få betydelse för turismen. Utskottet har inhämtat att flygfält troligen skulle kunna ordnas, förutom på Kumlinge, även i den övriga skärgården. Sedan vägnätet i Brändö utbyggt enligt trafikplanen skulle största delen av skärgården kunna nås med flygtrafik. För att kunna utveckla flygtrafiken borde man sikta till att i nämnda tre kommuner bygga flygfält. Utskottet konstaterar också att Skärgårdsflyg Ab:s flygmaterial i dag tillåter en säker flygning, oberoende av väderleksförhållanden, under förutsättning att landflygfält finnes.

En utbyggnad med flygfält även i den övriga yttre ^{skärgårde} 7 skulle kunna ske etappvis efter ett flygfält i Kumlinge. Det vore emellertid viktigt om erfarenheterna av en dylik trafik kunde nås genom att först utbygga flygfältet i Kumlinge. Detta skulle även kunna utgöra ett

-17-

reservflygfält för den alltmer ökade trafiken med små plan.

Utskottet har därför beslutat omfatta motionen och upptaga ett anslag om 300.000 mark. Med ett årligt anslag under de två följande åren skulle flygfältet kunna färdigställas 1977. I beräknat belopp om 700.000 mark ingår även asfältbeläggning men denna är inte nödvändig för fältets utnyttjande, varför trafiken bör kunna inledas även därförinnan.

Då anslaget inte utgör ett egentligt väganslag och flygtrafiken skall handhas av sjötrafikbyrån har ansetts riktigt att införa ett nytt kapitel 28.17.

Med hänvisning till det ovansagda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget måtte omfatta landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1975 med följande ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för årsstatens förverkligande erforderliga lån.

-18-

INKOMSTERAvdelning 12.Landskaps-
styr.förslagFinansutsk.
förslag12. INKOMSTER AV BLANDAD NATUR6.579.0006.579.00028. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-
OMRÅDE319.320319.32005. Hyror och diverse inkomster från
Lemströms kanal

3.120

3.120

Avdelning 14.14. FINANSIERINGSINKOMSTER90.144.58291.829.58201. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGS-
INKOMSTER90.144.58291.829.58202. Förskott på statsanslag för
skattefinansiell utjämning

90.143.582

91.828.582

Inkomsternas totalbelopp 100.932.582

102.617.582

UTGIFTERHuvudtitel 22.22. LANDSKAPSSTYRELSEN1.336.3811.186.38101. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS
LEDAMÖTER611.856461.85602. Ledamöternas arvoden(förslags-
anslag)

460.000

310.000

05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UPPGIFTER138.000138.00001. Kostnader för kontaktman i Hel-
singfors

9.000

9.000

Huvudtitel 25.25. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSAVDELNINGENS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE20.692.71120.692.71110. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS11.446.17811.446.17870. Anskaffning av inventarier
(reservationsanslag)

350.000

450.000

74. Grundförbättring av byggnader
(reservationsanslag)

1.012.000

912.000

Huvudtitel 26.26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALT-
NINGSOMRÅDE22.965.17923.022.17906. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA1.360.8771.365.877

29. Övriga konsumtionsutgifter

10.000

15.000

-19-

07. ÅLANDS YRKESKOLA	<u>2.098.390</u>	<u>2.100.390</u>
70. Anskaffning av inventarier och maskiner (reservationsanslag)	60.500	62.500
24. BOMARSUNDS FORNMINNESOMRÅDE	<u>57.000</u>	<u>107.000</u>
13. Underhålls- och restaureringsarbeten (reservationsanslag)	50.000	100.000

Huvudtitel 27.

<u>27. NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-</u> <u>OMRÅDE</u>	<u>13.712.227</u>	<u>15.190.227</u>
04. VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	<u>1.250.000</u>	<u>1.450.000</u>
83. Lån för byggande av anläggningar för vattenförsörjning (reservationsanslag)	1.100.000	1.300.000
10. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET SAMT JORDDISPOSITIONSVERKSAMHET	<u>4.580.800</u>	<u>5.808.800</u>
49. Främjande av trädgårds- och bi-skötseln	10.000	13.000
85. Jorddispositions-lån (reservationsanslag)	2.400.000	3.000.000
86. Amorteringslån för byggande av lagerutrymmen för lantbruksprodukter (reservationsanslag)	200.000	825.000
12. SKOLLÄGENHETEN JOMALA GÅRD	<u>233.680</u>	<u>273.680</u>
70. Anskaffning av arbetsmaskiner och transportredskap (reservationsanslag)	20.000	60.000
20. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	<u>1.810.800</u>	<u>1.820.800</u>
49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	45.000	55.000

Huvudtitel 28.

<u>28. TRAFIKÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-</u> <u>RÅDE</u>	<u>22.244.176</u>	<u>22.544.176</u>
--	-------------------	-------------------

Allmänna byrån.

03. LEMSTRÖMS KANAL	<u>70.140</u>	<u>70.140</u>
01. Avlöningar (förslagsanslag)	50.140	50.140
Grundlöner	13.140	
Övriga löner och löneutgifter	31.000	
Semesterersättningar och -premier	1.000	
Lönejustering	<u>5.000</u>	
	50.140	

-20-

13. Reparation, underhåll och drift av byggnader och anläggningar

20.000

20.000

Tekniska byrån och sjötrafikbyrån.

04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

--

--

17. FLYGTRAFIK I SKÄRGÅRDEN

--

300.000

79. Flygfält(reservationsanslag)

--

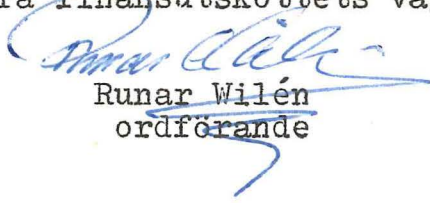
300.000

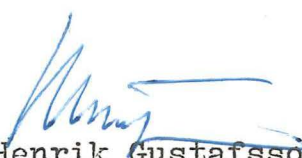
Utgifternas totalbelopp 100.932.582

102.617.582

28. Mariehamn, den 7 januari 1975.

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Wilén, viceordföranden Elmer Jansson, ledamöterna Mattsson, Lundqvist och Friberg.